

Projekt

z dnia 24 listopada 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ KONSTANCIN-JEZIORNA**

z dnia 24 listopada 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Gminy Konstancin-Jeziorna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Michał Rosa
adwokat

*Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej Konstancin-Jeziorna
z dnia*

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Konstancin-Jeziorna
na lata 2021-2023**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	4
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	5
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	6
2.1. ADRESACI PROGRAMU	7
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	7
2.2.1. DANE OGÓLNE	7
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	8
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	9
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	10
2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	12
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	13
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	13
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	24
2.4. BADANIA ANKIETOWE	25
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	25
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	28
2.5. ANALIZA SWOT	30
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	34
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	34
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	35
4. REALIZACJA PROGRAMU	46
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	46
4.2. FINANSOWANIE.....	46
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	46

WPROWADZENIE

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2021-2023, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2017-2019.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2023 będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 821);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 111);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2026.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Konstancin-Jeziorna została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych.

Do analizy przedłożono 17 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców oraz 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów lub dyrektorów z placówek oświatowych.

Wśród ankietowanych było 100% kobiet. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-35 lat (35%) oraz 36-45 lat (29%), a następnie grupa osób w wieku 46-55 lat (18%). Znacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób powyżej 65 lat (12%) i 56-65 lat (6%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20 lat oraz osoby w wieku 20-25 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 59% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (23%) oraz zasadniczym zawodowym (12%), natomiast 6% ankietowanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 59% wszystkich respondentów ankiety mieszka na terenie gminy Konstancin-Jeziorna od urodzenia, a 41% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 1 do 30 lat. Można zatem domniemywać, iż mają oni ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
17	kobiety (100%)	26-35 lat (35%)	od urodzenia (59%)	wyższe (59%)
		36-45 lat (29%)	od 1 do 30 lat (41%)	średnie (23%)
				zasadnicze zawodowe (12%)
				brak deklaracji (6%)
46-55 lat (18%)				
56-65 lat (6%)				
pow. 65 lat (12%)				

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2023 są rodziny zamieszkujące teren gminy, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Konstancin-Jeziorna to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie piaseczyńskim w województwie mazowieckim. Zajmuje obszar 78,63 km², co stanowi 12,7% powierzchni powiatu, i jest jedną z sześciu powiatowych jednostek terytorialnych. Graniczy z gminami: Góra Kalwaria, Józefów, Karczew, Otwock, Piaseczno i Warszawa.

Na strukturę administracyjną gminy Konstancin-Jeziorna składają się miasto Konstancin-Jeziorna (osiedla: Grapa, Mirków, Nowe Wierzbno, Stare Wierzbno) oraz 23 sołectwa: Bielawa, Borowina, Cieciszew, Ciszycza, Czarnów, Czernidła, Dębówka, Gassy, Habdzin, Kawęczyn, Kawęczynek, Kępa Oborska, Kępa Okrzewska, Kierszek, Łęg, Obory, Obórki, Okrzeszyn, Opacz, Parcela, Piaski, Słomczyn i Turowice.

Gmina Konstancin-Jeziorna leży na Równinie Mazowieckiej nad rzeką Jeziorką w otoczeniu kompleksu lasów Chojnowsko-Słomczyńskich i Lasu Kabackiego, niespełna 20 km od centrum Warszawy i około 16 km od Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina. Mimo położenia w bezpośredniej bliskości stolicy rejon ten zachował swój naturalny, uzdrowiskowy charakter.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina liczyła 23 931 osób, w tym 12 655 kobiet, które stanowiły 52,8% ogółu ludności. Dane charakteryzujące sytuację demograficzną gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	4 705	4 669	4 569
udział w liczbie mieszkańców	19,53%	19,43%	19,09%
liczba osób w wieku produkcyjnym	14 297	14 085	13 902
udział w liczbie mieszkańców	59,33%	58,63%	58,09%
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	5 094	5 270	5 460
udział w liczbie mieszkańców	21,14%	21,94%	23,00%
liczba mieszkańców ogółem	24 096	24 024	23 931

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń	201	177	192
liczba zgonów	268	282	256
przyrost naturalny	-67	-105	-64

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności w latach 2017-2019

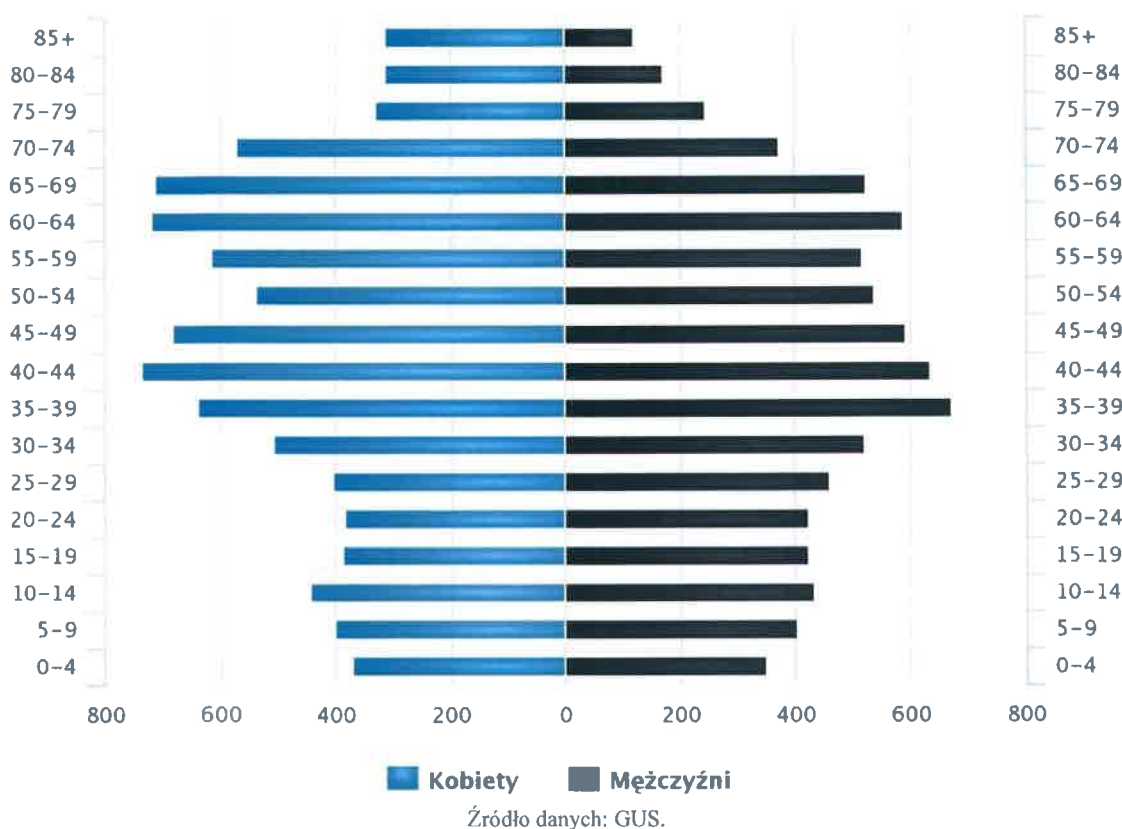
zakres danych	2017	2018	2019
zameldowania spoza gminy	694	372	815
wymeldowania poza gminę	817	839	881
saldo migracji ogółem	-123	-467	-66

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2017-2019 ogólna liczba mieszkańców gminy zmniejszała się z roku na rok. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie spadek liczebności gminy był zauważalny w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście udziału w populacji najstarszych mieszkańców gminy.

W analizowanym okresie liczba urodzeń w gminie wahała się, podobnie jak liczba zgonów. W latach 2017-2019 liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, przyrost naturalny wyrażał się więc liczbą ujemną. W rozpatrywanym okresie migracje odbywały się głównie w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji w latach 2017-2019 było stale ujemne, najniższy poziom osiągając w 2018 r. Wykres poniżej prezentuje piramidę wieku mieszkańców gminy w roku 2019.

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców gminy w 2019 r.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W 2019 r. gmina Konstancin-Jeziorna posiadała w swoich zasobach 598 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 23 758 m², w których zamieszkiwały 1 254 osoby. Gmina dysponowała też 71 mieszkaniami socjalnymi o łącznej powierzchni 2 061 m², w których zamieszkiwały 164 osoby. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Konstancin-Jeziorna w latach 2017-2019 zawiera poniższa tabela.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	684	680	598
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	1 648	1 592	1 254
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	26 305	26 240	23 758
liczba mieszkań socjalnych	54	58	71
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	130	134	164
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	1 545	1 610	2 061

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Według danych GUS w 2019 roku w gminie Konstancin-Jeziorna oddano do użytku 106 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,29 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz

znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Konstancin-Jeziorna to 10 268 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 415 mieszkań. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa mazowieckiego oraz większa od średniej dla całej Polski.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Konstancin-Jeziorna tej formy wsparcia udziela Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby dodatków i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	114	111	104
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	172	167	159
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	212 011,98	207 484,09	225 242,96

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2017-2019 zmniejszała się liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy oraz liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych, wahaniom ulegała natomiast wartość wypłaconych dodatków.

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych GUS w gminie Konstancin-Jeziorna na 1000 mieszkańców pracują 203 osoby. 57,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 42,9% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Konstancin-Jeziorna wynosiło w 2019 roku 3,5% (3,1% wśród kobiet i 4,0% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Konstancin-Jeziorna wynosiło 4 739,75 PLN, co odpowiada 98% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna 1 528 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 1 372 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -156. 10,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 25% w przemyśle i budownictwie, a 35,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 3,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Sytuacja na rynku pracy w gminie Konstancin-Jeziorna na przestrzeni ostatnich lat ulegała poprawie; spadała liczba osób pozostających bez pracy, zmniejszał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie większość ogółu osób bezrobotnych stanowili mężczyźni. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 7. Stan bezrobocia w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych w gminie	555	513	418
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,9%	3,6%	3,0%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	249	225	171
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	44,9%	43,8%	40,9%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie.

Wykres 2. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Konstancin-Jeziorna w latach 2004-2019

Źródło danych: GUS.

W gminie Konstancin-Jeziorna w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 4 476 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3 269 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 321 nowych podmiotów, a 167 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (376) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (271) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (290) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2018 roku, najmniej (167) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku.

2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komisariat Policji w Konstancinie-Jeziornie, w 2019 r. na terenie gminy odnotowano **166 przestępstw** w wybranych 7 kategoriach. Wśród nich dominowały: kradzieże (45 przypadków), kradzieże z włamaniem (33 przypadki), uszkodzenie mienia (27 przypadków), znęcanie się (20 przypadków) oraz prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (19 przypadków). Dane za lata 2017-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa popełnione w wybranych kategoriach na terenie działalności Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie za lata 2017-2019

lp.	kategoria przestępstwa	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1	art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	9	14	19
2	art. 178§1 kk -nietrzeźwy kierujący	30	23	19
3	art. 157 kk - uszkodzenie ciała	5	0	3
4	art. 278§1 kk - kradzież	42	46	45
5	art. 279§1 kk - kradzież z włamaniem	50	34	33
6	art. 288 kk -uszkodzenie mienia	31	31	27
7	art. 207 kk - znęcanie się	19	23	20

Dane Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie.

Funkcjonariusze KP w Konstancinie-Jeziornie przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. Działania funkcjonariuszy Policji Komisariatu w Konstancinie-Jeziorna prowadzone na przestrzeni lat 2015-2019 doprowadziły do wypełnienia łącznie **146 formularzy w ramach „Niebieskiej Karty – A”**. Analiza danych za lata 2015-2019 wykazała, iż w ramach prowadzonych działań przez funkcjonariuszy Policji Komisariatu w Konstancinie-Jeziornie najczęściej zostało wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w 2017 r. (40) oraz w 2016 r. (39). W pozostałych latach ich liczba kształtowała się na następującym poziomie: w 2015 r. – 14 oraz w 2018 r. – 31 i w 2019 r. – 22 wypełnione formularze.

Z analizy danych statystycznych Komisariatu w Konstancinie-Jeziornie wynika, iż prawie zawsze sprawcami przemocy domowej są mężczyźni. W 2015 r. stanowili oni 85,0% ogółu wszystkich podejrzanych (12 osób), w 2016 r. – 97,0% ogółu podejrzanych (38 osób), w 2017 r. – 97,0% ogółu podejrzanych (39 osób) oraz w 2018 r. – 87,1% ogółu podejrzanych (27 osób).

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane

z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością II i III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Piasecznie. Z nadesłanej informacji wynika, iż. II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Piasecznie w roku 2019 prowadził 35 postępowania wykonawcze w formie dozorów, III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej objął nadzorem kuratora w 2019 r. 15 nieletnich. W latach 2017-2019 III Zespół prowadził odpowiednio: 9, 23 i 19 spraw.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie do realizacji swoich zadań zatrudnił 34 pracowników, w tym: kadra kierownicza – 2, pracownicy socjalni – 10, pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze – 15, pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze – 3, pozostali pracownicy – 4.

Ośrodek Pomocy Społecznej na świadczenia z pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 przeznaczył środki finansowe, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	30 514 803,29	33 240 899,49	33 756 551,16
w tym na świadczenia pomocy społecznej	6 121 630,80	7 009 081,59	7 366 297,94
w tym na świadczenia rodzinne	24 393 172,49	26 231 817,90	26 390 253,22
na zadania własne gminy	6 298 673,32	7 379 171,49	7 896 798,43
na zadania zlecone gminie	18 077 413,26	18 842 043,41	25 859 752,63

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Wartość środków finansowych przeznaczanych przez gminę na pomoc mieszkańcom systematycznie wzrastała w analizowanym okresie, co wiąże się z wprowadzeniem świadczenia wychowawczego i innych programów pomocowych.

Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2016-2019.

Tabela 10. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	660	674	684
liczba rodzin	660	674	684
liczba osób w rodzinach	1 224	1 251	1 268
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	5,1%	5,2%	5,3%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 z roku na rok się zwiększała (z 1 224 w 2017 r. do 1 268 w 2019 r.). Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 5,1% w 2017 r. do 5,3% w 2019 r.). Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2016-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	212	210	188	368	365	342
bezdomność	22	19	17	27	19	17
potrzeba ochrony macierzyństwa	34	50	36	152	205	143
bezrobocie	152	147	144	335	315	311
niepełnosprawność	139	137	126	197	188	171
długotrwała lub ciężka choroba	262	257	230	394	408	343
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	96	118	107	323	342	336
w tym rodziny niepełne	58	62	53	159	163	148
w tym rodziny wielodzietne	26	10	14	143	78	74
przemoc w rodzinie	7	7	4	21	17	15
alkoholizm	39	41	25	55	63	39
narkomania	3	4	4	5	7	10
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	9	7	7	14	8	8
zdarzenie losowe	2	3	1	3	6	2
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	2	2	1	9	9	5

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2017-2019 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były: ubóstwo, bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba. Znaczącymi były także pod tym względem niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2017-2019 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 12. Rodzaje wsparcia udzielanego przez OPS w Konstancinie-Jeziornie w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	387	516	442	378	505	441	649	816	715
rzeczowa	482	640	449	372	542	298	974	1 021	741
praca socjalna	X	X	X	660	674	670	1 224	1 251	1 237
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	3	2	4	3	3	6
schronienie	7	7	7	7	7	7	8	7	7
usługi opiekuńcze	94	106	117	91	96	107	101	120	126
specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	6	6	4	6	5	16	24	19
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	50	47	46	X	X	X	X	X	X

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2017-2019 najważniejszą formę wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy stanowiła praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Znaczącymi formami pomocy były pomoc rzeczowa i pieniężna. Należy przy tym zauważyć, że w analizowanym okresie ulegała wahaniom liczba osób, rodzin i osób w rodzinach objętych tymi formami pomocy.

Z pomocy w postaci ciepłego posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” skorzystało odpowiednio osób (dorosłych i dzieci): w 2017 r. – 287, w 2018 r. – 272, natomiast w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”, który zastąpił poprzednio realizowany program, skorzystało w 2019 r. 289 osób (dorosłych i dzieci).

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również świadczenia wychowawcze. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie realizował Program Rodzina 500+. Wydatki na realizację świadczeń wychowawczych (Rodzina 500+) w 2019 r. wyniosły 2 229 813 zł., a ustalone prawo do tego świadczenia miało 2 710 rodzin.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Konstancin-Jeziorna przyznano 1 takie świadczenie w 2018 r. i 1 w 2019 r.

W 2019 r. OPS w Konstancinie-Jeziornie wypłacał świadczenie „**Dobry start**” ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 zł, bez względu na dochody, otrzymują rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 2 115 rodzin i objęło łącznie 3 019 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 905 700 zł.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Karty Dużej Rodziny w gminie Konstancin-Jeziorna zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 13. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	253	211	370
liczba rodzin objętych wsparciem	45	39	122
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	133	124	164

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2016-2019_liczba rodzin objętych opieką OPS znacząco wzrastała, z 687 w 2017 r. do 935 w 2019 r. Rosła również liczba nowych rodzin objętych opieką Ośrodka, natomiast nieznacznie zmniejszyła się liczba rodzin dziećmi. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 14. Rodziny objęte opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin objętych opieką	687	865	935
w tym nowych w danym roku rodzin objętych opieką ośrodka	230	236	249
liczb rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	188	188	181
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	61	61	52
liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	55	32	39
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych	44	26	33

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W analizowanym okresie wahała się liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, co znajdowało przełożenie na koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej. Na terenie gminy funkcjonowało w latach 2017-2019 16 rodzin zastępczych. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	45	50	46
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	196 809	344 918	72 108
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	16	16	16
w tym rodzin zastępczych pełniących obowiązki pogotowia rodzinnego	0	0	0
wielkość wydatkowanych środków na potrzeby rodzin zastępczych (w zł)	22 984,52	38 876,23	72 107,59

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci **asystenta rodziny**. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do:

- rodzin, których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,

- rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W 2019 r. w OPS-ie w Konstancinie-Jeziornie zatrudniano na umowę o pracę 2 asystentów rodziny. Objętych pomocą było 30 rodzin, w których było 55 dzieci. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16. Asystenci rodziny w gminie w latach 2016-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	2	3	2
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	29	32	30
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	52	38	55

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. Poniższe tabele prezentują informacje o wartości, rodzajach i liczbie świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 17. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	3 753 700,17	4 121 322,26	4 439 503,62
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	805	904	762

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Tabela 18. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2016-2019

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	6 780	7 527	6 780
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	42	38	23
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	351	298	242

dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	381	419	409
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	441	502	499
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	569	656	617
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	656	590	608
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 049	1 074	1 039
zasiłek pielęgnacyjny	4 278	4 405	4 706
świadczenie pielęgnacyjne	724	890	985
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	114	100	72
świadczenie rodzicielskie	425	349	350
zasiłek dla opiekuna	48	44	25
specjalny zasiłek opiekuńczy	51	65	42
razem	15 858	16 892	16 355

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2017-2019 wartość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych z każdym rokiem rosła (3 753 700,17 zł w 2017 r. do 4 439 503,62 zł w 2019 r.). Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba przyznanych tego typu świadczeń ulegała wahaniom (6 780 w 2017 r., 7 527 w 2018 r. i 6 780 w 2019 r.).

Ważną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy przez Ośrodek Pomocy Społecznej były świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 19. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	90	82	71
liczba przyznanych świadczeń	1 196	1 058	972
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	520 005	457 590	426 720

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2017-2019 Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał mieszkańcom gminy, z roku na rok malała

(520 005 zł w 2017 r. do 426 720 zł w 2019 r.), zmniejszała się także liczba przyznanych świadczeń w trakcie rozpatrywanego okresu.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Konstancin-Jeziorna w latach 2017-2019.

Tabela 20. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019

przeznaczenie	wielkość wydatków (w zł)		
	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	510 000	510 000	530 000
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	100 000	100 000	100 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15806,49	15000,00	15964,20
razem	625806,49	625 000	645964,20

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Konstancinie-Jeziornie.

W latach 2017-2019 środki finansowe wydatkowane w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień rosły, najwyższy poziom osiągając w 2019 r. – 645 964,20 zł. Wzrastały także kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem zaś kwoty przeznaczane na przeciwdziałanie narkomanii w ciągu rozpatrywanego okresu utrzymywały się na tym samym poziomie. W analizowanym okresie wahały się nakłady środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 21. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	45	37	35
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	11	13

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Konstancinie-Jeziornie.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z 1 osobą dotkniętą tym problemem w 2017 r. oraz z 2 osobami w latach 2018-2019.

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełni **Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie**. Celem jego działania jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli OPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie oraz w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2019 r. przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli wśród rodzin z gminy 30 procedur „Niebieskie Karty” (24 sporządzonych przez Policję, 4 sporządzonych przez pracownika socjalnego i 2 przez pracowników oświaty). W związku z podjętymi działaniami członków grupy roboczej i przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego – „Niebieskie Karty” zamknięto w 46 rodzinach. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	235	223	262
liczba złożonych po raz pierwszy do ZI „Niebieskich Kart”	50	37	30
w tym sporządzonych przez Policję	34	26	24
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	13	9	4
w tym sporządzonych przez pracowników oświaty	2	1	2
w tym sporządzonych przez pracowników ochrony zdrowia	1	1	0
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart” w toku trwania tej samej procedury	7	13	3
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	42	58	46
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	71	79	58

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Konstancin-Jeziorna.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono w 2019 r. 25 rodzinom (39 osobom w rodzinach). Przemoc w rodzinie była przyczyną przyznania wsparcia 4 rodzinom (15 osobom w rodzinach), a z powodu narkomanii pomocy udzielono 4 rodzinom (10 osobom w rodzinach).

W gminie Konstancin-Jeziorna jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie jest (obok OPS-u, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego), **Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.**

Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których występują problemy, w tym rodzin dotkniętych uzależnieniami lub przemocą w rodzinie oferują również placówki systemu oświaty. W 2019 r. gminie Konstancin-Jeziorna funkcjonowało ogółem 38 takich placówek, w tym: 4 żłobki, 25 placówek wychowania przedszkolnego (19 przedszkoli i 6 oddziałów przedszkolnych w szkołach) oraz 7 szkół podstawowych i 2 szkoły ponadpodstawowe.

Podmioty realizujące zadania placówek wsparcia dziennego to 2 świetlice, które obejmowały wsparciem ok. 60 dzieci.

Działalność kulturalną na obszarze gminy koordynuje Konstanciński Dom Kultury. Jest to nowoczesna placówka z salą widowiskową, salami konferencyjnymi, galerią, pracowniami multimedialnymi i klubokawiarnią. Odbywają się tu liczne wydarzenia kulturalne: festiwale teatralne i muzyczne, wystawy i koncerty, prowadzona jest szeroko rozumiana edukacja artystyczna adresowana zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do starszych mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Biblioteka Publiczna w Konstancinie-Jeziornie oraz jej 4 filie: Skolimów, Grapa, Opacz i Słomczyn. Główną funkcją placówek jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa.

Jeśli chodzi o propagowanie sportu i rozwój kultury fizycznej oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w tym zakresie, to realizację tych zadań koordynuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Konstancinie. Mieszkańcy mają do dyspozycji hale sportowe, boisko wielofunkcyjne, boiska do siatkówki plażowej, szkolne obiekty sportowe, ścieżkę edukacyjno-sprawnościową im. T. Hopfera. W Konstancinie działa od lat Szkołka Piłkarska R. Koseckiego, funkcjonują kluby sportowe, centra gimnastyczne, siłownie, szkoły sztuk walki, studio tańca, w pobliżu znajduje się pole golfowe.

Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe i stowarzyszenia. Należą do nich m.in.: KS Konstancin, UKS „Zryw”,

UKS „Cirkus”, KS „Laura”, Muks Kosa Konstancin, KS Stowarzyszenie Piłki Siatkowej, Konstancin-Jeziorna oraz Integracyjny Klub Sportowy Konstancin.

Na terenie gminy Konstancin-Jeziorna funkcjonuje 19 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu, integracją środowisk lokalnych. Samorząd w oparciu o akt prawa miejscowego podejmuje z nimi współpracę, która przybiera formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego: Parafia pw. Matki Bożej Anielskiej (ul. Środkowa 15, 05-510 Konstancin-Jeziorna), Parafia pw. św. Zygmunta (ul. Wiślana 85, 05-507 Słomczyn), Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (ul. Piłsudskiego 54, 05-510 Konstancin-Jeziorna), Parafia pw. Świętej Bożej Rodzicielki Maryi (ul. Słoneczna 12, 05-510 Konstancin-Jeziorna) oraz Parafia pw. Józefa Oblubieńca NMP (ul. M. Jaworskiego 1a, 05-510 Konstancin-Jeziorna).

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Przy Konferencji Episkopatu Polski jako organ wspomagający jej prace i decyzje dotyczące małżeństwa i rodziny funkcjonuje Rada ds. Rodziny, której przewodniczy biskup będący członkiem KEP. Rada ds. Rodziny posiada organ wykonawczy zwany Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin, który poprzez Krajowego Duszpasterza Rodzin i Krajową Doradczynię Życia Rodzinnego informuje, animuje i koordynuje działania Episkopatu Polski z diecezjalnymi. W strukturach kurii biskupich funkcjonują Wydziały Duszpasterstwa Rodzin, w których działają diecezjalni duszpasterze rodzin oraz diecezjalni doradcy życia rodzinnego, działają także poradnia życia rodzinnego, których nadrzędnym celem jest kompleksowa pomoc rodzinom w sytuacjach kryzysowych i trudnych.

Diecezjalne Duszpasterstwa Rodzin pogrupowane są w 6 rejonach, w których działają rejonowi doradcy życia rodzinnego, koordynujący pracę w podległych diecezjach. Diecezjalni doradcy życia rodzinnego powołują z kolei doradców w dekanatach, a za duszpasterstwo rodzin w parafii odpowiada proboszcz wspomagany przez dekanalnych duszpasterzy rodzin i wikariuszy parafialnych. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania.

Parafie rzymskokatolickie w gminie Konstancin-Jeziorna wchodzą w skład dekanatu konstancińskiego archidiecezji warszawskiej. W Kurii Archidiecezji Warszawskiej (ul.

Miodowa 17/19, 00-246 Warszawa) działa Duszpasterstwo Rodzin, którego przewodniczącym jest ks. dr Marcin Szczerbiński (tel. 22 531 72 43). Wydział prowadzi poradnie rodzinne. Posługujący w nich doradcy życia rodzinnego prowadzą spotkania przygotowujące narzeczonych do zawarcia sakramentu małżeństwa oraz służą pomocą małżeństwom i rodzinom. Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia. Diecezjalnym doradcą życia rodzinnego jest Beata Chojnacka (tel. 22 531 72 44).

Na terenie gminy Konstancin-Jeziorna działa również Zbór Twój Dom Kościoła Zielonoświątkowego (ul. Bielawska 15, 05-510 Konstancin-Jeziorna). Członkowie społeczności zielonoświątkowców nie tylko głoszą ewangelię, ale także służą ludziom, pomagając osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańcy gminy Konstancin-Jeziorna korzystali również z oferty jednostek wsparcia działających poza gminą. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR-u w Piasecznie w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 23. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	1	0	2
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	8	6	2
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	11	1	4
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	23	27	26
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	22	23	20
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	7	3	3
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	12	10	9
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	3	9

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie w roku szkolnym 2018/2019 udzieliła wsparcia 3 uczniom z terenu gminy. Uczniowie i ich rodziny zostali objęci wsparciem w formie psychoterapii indywidualnej, rodzinnej oraz psychoedukacji.

Mieszkańcy gminy korzystali także ze wsparcia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Piasecznie, wydającego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie.

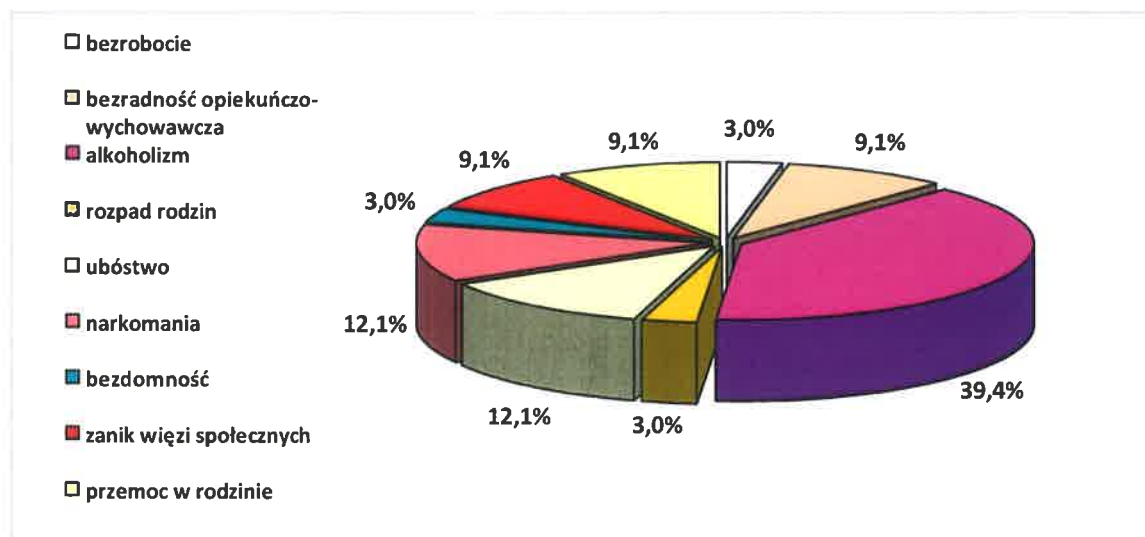
2.4. BADANIA ANKIETOWE

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono 17 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców. W badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę. Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które ich zdaniem są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie to miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali alkoholizm, ubóstwo, narkomanię, zanik więzi społecznych, przemoc w rodzinie i bezradność opiekuńczo-wychowawczą. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

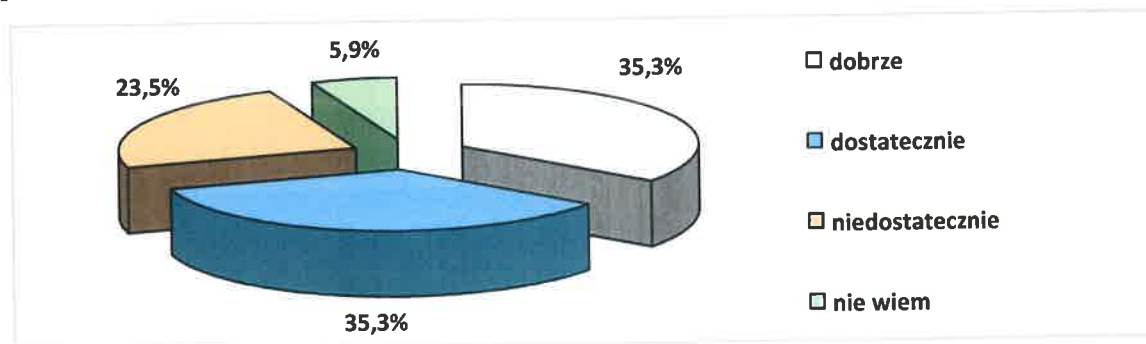
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dane pozyskane z badania ankietowego pozwoliły także poznać opinie mieszkańców gminy na temat oceny oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i opieki w żłobkach. Oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 została oceniona negatywnie. Prawie 53% badanych uznało, że nie zaspokaja ona potrzeb w tym zakresie. Przeciwnego zdania było tylko 5,8% ankietowanych. Wysoki odsetek (41,3%) respondentów nie wyraził opinii w tej sprawie.

Kwestia opieki przedszkolnej w gminie została oceniona pozytywnie przez 29,4% ankietowanych. Jednocześnie 23,5% badanych wyraziło opinię przeciwną, aż 47,1% respondentów nie potrafił jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie.

Wyjątkowo pozytywnie oceniono także ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 35,3% badanych jest ona dobra, a kolejne 35,3% ankietowanych uznało ją za dostateczną. Jednak 23,5% uczestników badania uznało ją za niedostateczną. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 5,9% pytanych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w zakresie oferty edukacyjnej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb?

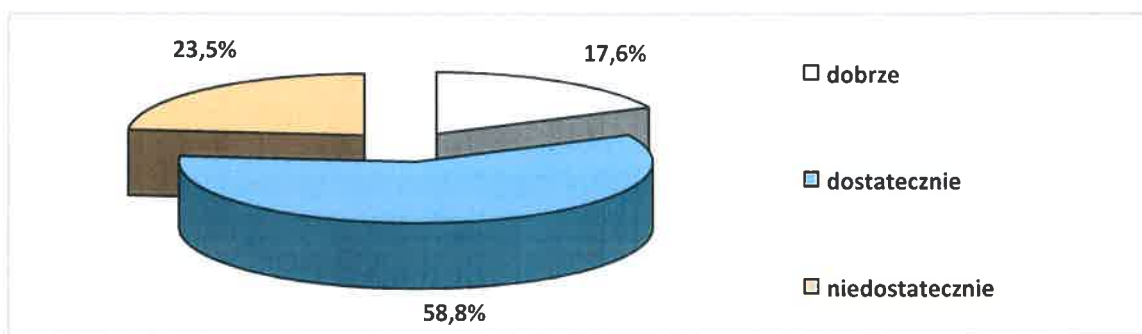
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe uwzględniło również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Na pytanie dotyczące atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie 29,4% respondentów odpowiedziało, że jest ona dobra, a kolejne 52,9% badanych przyznało, że jest dostateczna. Tylko 12% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 5,7% pytanych.

Jeśli chodzi o ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, to zdecydowana większość uczestników badania oceniła ją pozytywnie. Jako dobrą uznało ją 6% ankietowanych, a 59% respondentów przyznało, że jest ona dostateczna. Jednocześnie prawie 29% badanych uważa, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 6% pytanych.

Pozytywnie także oceniona została oferta ochrony zdrowia w gminie. Według 17,6% ankietowanych jest ona dobra, a kolejne 58,8% badanych stwierdziło, że jest ona dostateczna. Przeciwnego zdania było 23,5% badanych. Uzyskane wyniki ankiety odnoszące się do ochrony zdrowia prezentuje poniższy wykres.

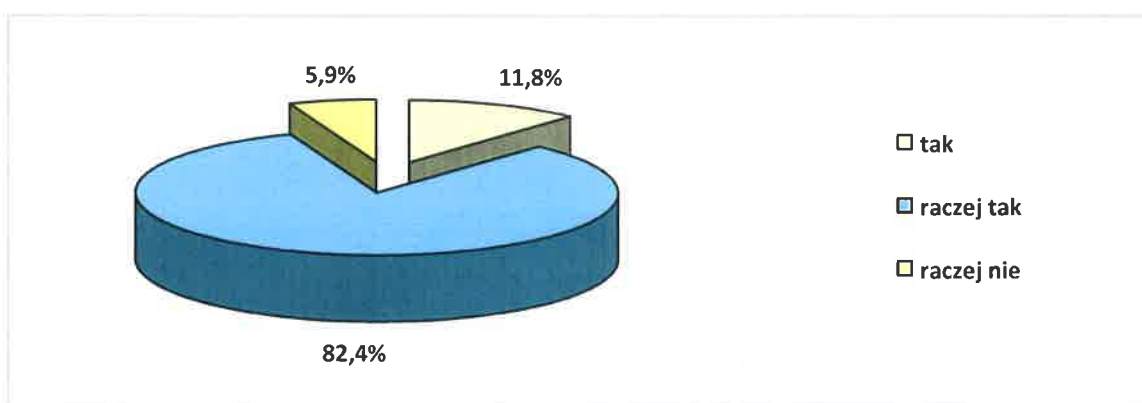
Wykres 5. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 94% ankietowanych stwierdziło, że w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Zaledwie 5,9% badanych było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy funkcjonowania rodzin. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność poprawy funkcjonowania komunikacji na terenie gminy, dalszego wspierania rodzin niewydolnych wychowawczo, zapobiegania ubóstwu i ograniczania bezrobocia poprzez pozyskiwanie przez gminę inwestorów tworzących nowe miejsca pracy oraz rozszerzenia pomocy osobom bezdomnym, a także zintensyfikowania działań edukacyjnych i profilaktycznych w obszarze uzależnień. Ankietowani postulowali także dalszy rozwój bazy kulturalnej, tworzenie świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych oraz organizowanie wspólnych imprez – festynów i zabaw plenerowych integrujących lokalną społeczność.